

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 13.2.2013
COM(2013) 76 final

PAKIET DOTYCZĄCY BEZPIECZEŃSTWA PRODUKTÓW I NADZORU RYNKU

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO**

**Dwadzieścia działań na rzecz bezpieczniejszych i zgodnych z obowiązującymi
wymaganiami produktów dla Europy: wieloletni plan działania w zakresie nadzoru w
odniesieniu do produktów w UE**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO

Dwadzieścia działań na rzecz bezpieczniejszych i zgodnych z obowiązującymi wymaganiami produktów dla Europy: wieloletni plan działania w zakresie nadzoru w odniesieniu do produktów w UE

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

1. WPROWADZENIE

Nadzór rynku wewnętrznego w odniesieniu do produktów jest w praktyce olbrzymim wyzwaniem: zakres produktów, które mają być kontrolowane, jest bardzo szeroki, wiele jest przywożonych spoza Unii Europejskiej, państwa członkowskie dysponują ograniczonymi środkami do przeprowadzania kontroli i inspekcji, a potrzeba kontroli w państwach członkowskich zależy od różnych czynników, np. geograficznych, oraz struktury administracyjnej danego kraju.

Sprawowanie nadzoru rynku wymaga solidnej infrastruktury, efektywnej organizacji i wiedzy specjalistycznej. Połączenie tych elementów ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia podwójnego celu, którym jest ochrona obywateli i zapewnienie uczciwej konkurencji. Aby nadążyć za zmieniającymi się potrzebami i zmieniającym się otoczeniem przemysłowym, organizacja nadzoru rynku musi podlegać częstym dostosowaniom.

Istotą nadzoru rynku jest łańcuch współzależnych procesów, takich jak inspekcje, pobieranie próbek, badania laboratoryjne, interpretacja wyników, ocena ryzyka, podejmowanie decyzji oraz wynikające z nich procedury prawne, które mogą pociągać za sobą środki naprawcze lub nawet kary. Wieloletni plan nadzoru rynku jest jednym z 50 punktów zawartych w wykazie Aktu o jednolitym rynku¹. Obejmuje on szereg celów i działań, które należy podjąć, aby osiągnąć założone cele polityczne i eliminować dysfunkcje rynku. W Akcie o jednolitym rynku II² podkreśla się potrzebę poprawy bezpieczeństwa produktów będących w obiegu w UE.

Celem tego planu jest wypełnienie luk i zwiększenie skuteczności oraz operacyjności nadzoru jednolitego rynku produktów (z wyjątkiem żywności, pasz i lekarstw), tak by zapewnić właściwe wdrażanie odpowiednich przepisów rozporządzenia (WE) nr 765/2008 ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynkowego³ oraz dyrektywy 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów⁴. Jest to część szerszego pakietu, który zawiera również wnioski dotyczące rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa produktów konsumenckich oraz rozporządzenia dotyczącego nadzoru rynku. Plan uzupełnia te inicjatywy i musi być odczytywany w połączeniu z nimi, ale w oczekiwaniu na ostateczne przyjęcie wniosków ustawodawczych

¹ COM(2011) 206 final.

² COM(2012) 573 final.

³ Dz.U. L 218 z 3.8.2008, s. 30.

⁴ Dz.U. L 11 z 14.1.2002, s. 4.

opiera się on na istniejącym zasobie zasad i programów⁵. Uwzględniono w nim również problemy przedstawione w ocenie skutków dołączonej do tego pakietu dokumentów.

Komisja zamierza wdrażać plan od dnia jego przyjęcia do 2015 r. W tym czasie Komisja oceni, czy istnieją jakiekolwiek dodatkowe potrzeby, którymi należy się zająć i które mogłyby zostać włączone do przyszłego planu wieloletniego. Jednakże nie wszystkie działania rozpoczną się w tym samym momencie, a czas trwania każdego działania będzie określony zależnie od jego specyficznych potrzeb.

Głównym celem planu jest nakreślenie działań o charakterze pozalegisłacyjnym, które Komisja zamierza podjąć w celu zmniejszenia liczby produktów niebezpiecznych lub niespełniających wymagań oraz zapewnienia wydajności i skuteczności nadzoru produktów zarówno na terytorium Unii, jak i w momencie ich wprowadzenia.

2. USPRAWNIENIE I POPRAWA SKUTECZNOŚCI W OBRĘBIE UE

Organy nadzoru rynku muszą być właściwie zorganizowane i wyposażone, by mogły sprostać obowiązkom i wymaganiom ustanowionym w odnośnych przepisach prawa unijnego. Doświadczenia ujawniły jednak luki w unijnych ramach nadzoru rynku. W celu prowadzenia sprawnego i skutecznego nadzoru rynku właściwe organy krajowe muszą dysponować dobrze działającą infrastrukturą, dobrą organizacją, odpowiednimi uprawnieniami, właściwymi urządzeniami i sprzętem oraz kompetentnymi i wykwalifikowanymi kadrami, korzystającymi z wysokiej jakości szkoleń.

2.1. Gromadzenie informacji pochodzących z badań

W celu sprawdzenia, czy produkt stwarza zagrożenie lub nie spełnia obowiązujących wymagań, niezbędne są zazwyczaj próby i kontrole mające dostarczyć informacji na potrzeby oceny ryzyka. Testy pociągają za sobą znaczne koszty. Czasami właściwe organy nie posiadają specjalistycznej wiedzy technicznej do należytego przeprowadzenia testów, a także zinterpretowania ich wyników. Odpowiednia koordynacja, współpraca, szkolenia i wymiana informacji mają zatem zasadnicze znaczenie w tej dziedzinie.

Działanie 1: Ułatwienia „przenoszenia” sprawozdań z badań w Unii

Komisja będzie propagować wśród odpowiednich organów nadzoru rynku, w tym organów odpowiedzialnych za kontrole na granicach zewnętrznych, wykorzystywanie przez państwa członkowskie wyników badań już przeprowadzonych w jednym państwie członkowskim, a także ułatwi ich dystrybucję za pośrednictwem ICSMS.

⁵ Finansowanie przez Unię, które może okazać się niezbędne do konkretnych działań, będzie przyznawane zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 765/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93 (Dz.U. L 218 z 3.8.2008, s. 30) i zgodnie z decyzją nr 1926/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. ustanawiającą program działań Wspólnoty w dziedzinie polityki ochrony konsumentów (2007–2013) (Dz.U. L 404 z 30.12.2006, s. 39) oraz, w miarę możliwości, z przyszłym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie programu ochrony konsumentów na lata 2014–2020, a także decyzją nr 624/2007/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 maja 2007 r. ustanawiającą program działań dla celów we Wspólnocie (Cła 2013) (Dz.U. L 154 z 14.6.2007, s. 25) lub decyzją ją zastępującą. Wszystkie działania w ramach tego planu są zgodne i spójne z istniejącymi lub proponowanymi przepisami.

Wymiana informacji między organami nadzoru rynku oraz z organami celnymi w całej UE ma zasadnicze znaczenie dla uniknięcia dublowania prac. Systemy informatyczne są najlepszym sposobem osiągnięcia tego celu, ponieważ umożliwiają one sprawny przebieg pracy i pozwalają na szybkie i łatwe wyszukiwanie oraz wymianę informacji. Nowa platforma informatyczna GRAS-RAPEX⁶ jest wykorzystywana przez państwa członkowskie do przekazywania zgłoszeń w systemie RAPEX. Z drugiej strony narzędzie ICSMS⁷ oferuje organom nadzoru rynku szybkie i skuteczne środki łączności do wymiany informacji w krótkim czasie. ICSMS nie jest systemem ostrzegania, ale ogólnym narzędziem nadzoru rynku w zakresie archiwizowania i wymiany informacji, które pomaga w ustanowieniu mechanizmu współpracy między organami, a także ogólnym narzędziem informacji na temat nadzoru rynku. System ICSMS może zostać również poszerzony w celu wymiany informacji między organami celnymi, jak również z właściwymi organami krajowymi.

Działanie 2: Maksymalizacja korzyści uzyskiwanych dzięki systemowi ICSMS

System ICSMS będzie w dalszym ciągu rozwijany w celu gromadzenia, przechowywania i wymiany informacji oraz najlepszych praktyk między wszystkimi stronami, które są bezpośrednio zainteresowane. Obejmie to ostatecznie publikację wyników badań, wyników wspólnych działań, wytycznych i wskazówek w zakresie szkolenia organów nadzoru rynku, studiów przypadków, statystyk i ogólnych informacji na temat nadzoru rynku w odniesieniu do produktów.

Działanie 3: Stworzenie synergii między GRAS-RAPEX i systemem ICSMS

GRAS-RAPEX i ICSMS mają bardzo różne funkcje, w związku z czym są utrzymywane oddzielnie. Uwzględniając różne cele GRAS-RAPEX i ICSMS, Komisja będzie jednak działać na rzecz osiągnięcia synergii między tymi dwoma systemami.

Ponadto dane dotyczące wypadków i urazów spowodowanych przez produkty niebezpieczne powinny zostać włączone do działań z zakresu nadzoru rynku. Chociaż rozporządzenie 765/2008 (art. 18) zobowiązuje państwa członkowskie do monitorowania wypadków, w rzeczywistości działa się niewiele, z uwagi na wiele praktycznych problemów w ustaleniu systemu sprawozdawczości, który mógłby okazać się pomocny dla wszystkich organów i podmiotów gospodarczych.

Działanie 4: Ocena kosztów i korzyści unijnej bazy danych o wypadkach i urazach (AIDB)

Komisja przeanalizuje wykonalność publicznej informacyjnej bazy danych dotyczącej bezpieczeństwa produktów konsumenckich, która mogłaby obejmować platformę przeznaczoną do składania skarg i zgłaszania urazów. Komisja weźmie pod uwagę postępy dokonane przez Eurosafe, OECD i inne odnośne narzędzia dostępne w tej dziedzinie⁸.

2.2. Wspólne podejście do oceny ryzyka

Jednym z najtrudniejszych zadań dla organów nadzoru rynku jest identyfikacja i prawidłowa ocena zagrożenia stwarzanego przez produkt. W celu usprawnienia i zwiększenia

⁶ GRAS-RAPEX zastąpił stary system informatyczny RAPEX-REIS i rozszerzył zakres systemu RAPEX na produkty dla profesjonalistów i czynniki ryzyka inne niż zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa.

⁷ System informacyjny i komunikacyjny w zakresie nadzoru rynku (www.icsms.org).

⁸ Jak np. sektorowe narzędzia do gromadzenia danych, takie jak baza danych Wspólnoty o wypadkach drogowych ustanowiona decyzją Rady 93/704/EWG.

skuteczności oceny ryzyka Komisja opracowała już metodykę oceny ryzyka dostępną w wytycznych RAPEX (Dz.U. UE L 22 z 26.1.2010). Metodykę tę należy jednak zaktualizować i objąć nią wszystkie zagrożenia.

Działanie 5: Metodyka ogólnej unijnej oceny ryzyka w odniesieniu do produktów

Komisja zakończy opracowywanie ogólnej metodologii oceny ryzyka dostępnej w wytycznych RAPEX oraz dokona jej aktualizacji, tak aby zostały nią objęte inne zagrożenia.

2.3. Wskaźniki porównawcze skuteczności nadzoru rynku

Badanie dotyczące przyszłości nadzoru rynku⁹ wykazało, że istnieje bardzo niewiele informacji odnoszących się do działań w zakresie nadzoru rynku państw członkowskich, a przeprowadzenie dokładnej analizy porównawczej jest niemożliwe. W badaniu zasugerowano również, że państwa członkowskie uznają dostarczanie informacji za niepotrzebne obciążenie, ale dzieje się tak prawdopodobnie wskutek braku rejestrowania wymaganych informacji w łatwo dostępnej formie zapisu.

W celu umożliwienia przeprowadzania analiz porównawczych i porównywalności wskaźników skuteczności nadzoru rynku w państwach członkowskich Komisja Europejska ustanowiła w 2008 r. narzędzie zbierania danych dokonujących pomiaru kluczowych działań organów krajowych odpowiedzialnych za egzekwowanie przepisów dotyczących bezpieczeństwa produktów. Jednak pomimo nieustannych wysiłków na rzecz jakości i zakresu wskaźników egzekwowania prawa dokładność i użyteczność zebranych informacji, jak również ich porównywalność – umożliwiającą identyfikację silnych i słabych ogniw w ramach egzekwowania nadzoru rynku w UE – pozostają ograniczone. Ponadto brak jest informacji na temat wyników kontroli granicznych. Do dokonywania takich porównań należy wykorzystywać grupy ADCO w odpowiednich obszarach ich kompetencji.

Działanie 6: Rozwój kluczowych wskaźników skuteczności nadzoru rynku

Komisja zapewni poprawę systemu gromadzenia danych oraz określi wspólnie z organami nadzoru rynku najważniejsze wskaźniki egzekwowania prawa, które należy gromadzić w perspektywie średnioterminowej. Komisja będzie również zbierać od państw członkowskich dane na temat wyników kontroli granicznych od 2013 r., a od 2015 r. publikować roczne sprawozdanie na ten temat.

2.4. Ułatwienia kontroli produktów zaawansowanych technologicznie i produktów innowacyjnych

Ogólnie uznaje się, że bardzo trudno jest przeprowadzić kontrole bezpieczeństwa w odniesieniu do produktów, które zawierają substancje niebezpieczne, takie jak kadm i ołów, lub produktów zaawansowanych technologicznie, takich jak elektroniczne urządzenia ważyłce. Kontrolę zgodności tych kategorii produktów można przeprowadzić wyłącznie przez zniszczenie próbki, co bardzo często wiąże się z poniesieniem wysokich kosztów i trudnościami z wykazaniem po fakcie niezgodności z wymaganiami. Odnośnie produkty są objęte unijnymi przepisami prawa i są bardzo liczne. W chwili obecnej z uwagi na problemy opisane powyżej nie jest jasne, czy produkty te są kontrolowane wyłącznie za pomocą

⁹ „The future of market surveillance in the area of non-food consumer product safety under the General Product Safety Directive” (Przyszłość nadzoru rynku w obszarze bezpieczeństwa nieżywnościowych produktów konsumenckich objętych dyrektywą w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów), sprawozdanie końcowe, marzec 2011 r., BSI Development Solutions, maj 2011 r., s. 13.

kontroli dokumentów i kontroli bezpośrednich, czy też również za pomocą kontroli laboratoryjnych dotyczących właściwości produktów, zgodnie z wymaganiami rozporządzenia 765/2008¹⁰.

Działanie 7: Zbadanie wykonalności kontroli bezpieczeństwa i kontroli zgodności z obowiązującymi wymaganiami w odniesieniu do produktów zaawansowanych technologicznie i produktów innowacyjnych

Komisja przeanalizuje wykonalność wprowadzenia ułatwień kontroli bezpieczeństwa lub kontroli zgodności z obowiązującymi wymaganiami produktów zaawansowanych technologicznie i produktów innowacyjnych przeprowadzanych przez organy krajowe. Będzie to miało dwójaki cel: a) ułatwienie kontroli przez państwa członkowskie i b) uniknięcie sytuacji, w której produkty te nie są nigdy odpowiednio kontrolowane z powodu trudności technicznych. Wykonalność uwzględni specyfikę małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

3. BLIŻSZA WSPÓŁPRACA NA TERENIE CAŁEJ UNII

Szybka integracja jednolitego rynku produktów i fakt, że coraz więcej przedsiębiorstw ponadnarodowych rozwija i oferuje szeroką gamę produktów w kilku państwach członkowskich, rozwój transgranicznego handlu elektronicznego w Europie oraz rosnąca liczba dostaw produktów wyprodukowanych poza UE oznaczają, że istnieje potrzeba zacieśnienia współpracy transgranicznej w zakresie nadzoru rynku. Ważne jest zatem, aby organizacja działań nadzoru rynku odzwierciedlała zmiany na europejskim rynku produktowym, między innymi w celu zapewnienia wymiany informacji na temat wyników kontroli, a także w celu uniknięcia powtarzania testów.

3.1. Koordynacja transgranicznych działań w zakresie nadzoru

Towarzyszący wniosek ustawodawczy dotyczący rozporządzenia w sprawie nadzoru rynku ma na celu wzmocnienie i usprawnienie procedur na szczeblu europejskim w celu wymiany informacji na temat produktów niebezpiecznych lub niespełniających wymagań za pomocą sprawniejszego systemu RAPEX oraz integrację procedur ochronnych w odniesieniu do niektórych produktów, które często posiadają oznakowania CE. Tym niemniej lepsza wymiana informacji zależy również od rozszerzonych i intensywniej koordynowanych transgranicznych działań w zakresie nadzoru rynku, skoordynowanego planowania i wzajemnej pomocy.

W tym celu we wniosku dotyczącym rozporządzenia w sprawie nadzoru rynku zaproponowano ustanowienie, z udziałem wszystkich państw członkowskich, Unijnego Forum Nadzoru Rynku oraz wspomagającego je Sekretariatu Wykonawczego, aby ułatwić spójne wdrażanie działań ujętych w niniejszym planie lub w odpowiednich przepisach prawnych UE. W skład wspomnianego Unijnego Forum Nadzoru Rynku wejdą również grupy współpracy administracyjnej (ADCO).

Działanie 8: Przygotowanie do utworzenia Sekretariatu Wykonawczego

Aby wykonywać swoje zadania, przyszłe Unijne Forum Nadzoru Rynku wymaga wsparcia organizacyjnego. Komisja powoła Sekretariat Wykonawczy, który będzie pomagał Unijnemu Forum Nadzoru Rynku.

¹⁰ Zobacz art. 19 ust. 1.

3.2. Wspólne działania w zakresie egzekwowania prawa

Stworzenie wewnętrznego rynku zapewnia swobodne przemieszczanie się produktów w całej Unii. Niestety wiele działań w zakresie nadzoru rynku nadal ogranicza się do terytorium krajowego, a ich wyniki nie zawsze są udostępniane innym organom. Większa koordynacja praktycznych działań związanych z egzekwowaniem prawa ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia równych reguł gry dla podmiotów gospodarczych oraz równego poziomu ochrony konsumentów w całej UE.

Działanie 9: Wspólne działania w zakresie egzekwowania prawa

Komisja zapewni finansowe wsparcie dla wspólnych działań w zakresie egzekwowania prawa, co pozwoli organom nadzoru rynku oraz organom celnym połączyć zasoby i wiedzę specjalistyczną oraz zastosować metody przyjazne wobec MŚP. Głównym celem tej inicjatywy jest usprawnienie i zwiększenie skuteczności systemu nadzoru w Europie, a także poprawa koordynacji praktycznych działań w zakresie egzekwowania prawa podejmowanych w odniesieniu do kategorii produktów lub inne priorytety.

3.3. Wymiana urzędników

Aby zachęcić organy nadzoru rynku do dzielenia się doświadczeniami i zdobywania doświadczenia i wiedzy fachowej w zakresie bezpieczeństwa produktów oraz mechanizmów nadzoru rynku, Komisja zapewni wsparcie finansowe wymiany urzędników między państwami członkowskimi.

Działanie 10: Wymiana urzędników

Komisja zapewni wsparcie finansowe wymiany urzędników w dziedzinie bezpieczeństwa niezwykłościowych produktów i usług konsumpcyjnych.

3.4. Ścisła współpraca europejska w zakresie nadzoru rynku

Europejska współpraca w zakresie nadzoru rynku w odniesieniu do produktów, które są objęte unijnym prawodawstwem harmonizacyjnym, odbywa się zwykle poprzez nieformalne grupy organów nadzoru rynku. Ich przedstawiciele spotykają się w ramach nieformalnych i sektorowych grup współpracy administracyjnej zwanych ADCO, w których omawia się kwestie nadzoru rynku w odnośnej dziedzinie. Grupom tym często przewodniczą przedstawiciele krajowych organów nadzoru rynku. Ponieważ jednak organizacja posiedzeń wspomnianych grup stanowi dla przewodniczącego znaczne wyzwanie administracyjne, a liczne organy nadzoru rynku nie mogą uczestniczyć w tych spotkaniach w związku z ograniczeniami budżetowymi, Komisja proponuje zwiększenie swojego wsparcia dla tych grup.

Działanie 11: Większe wsparcie dla grup współpracy administracyjnej (ADCO)

Komisja zapewni wsparcie finansowe ukierunkowane na administracyjne funkcjonowanie większości tych grup, tak by możliwe stało się zmniejszenie obciążeń administracyjnych związanych z organizacją spotkań. Komisja omówi również z grupami najbardziej opłacalny ekonomicznie sposób refundacji lub pomocy finansowej w zakresie kosztów podróży organów nadzoru rynku, które chcą uczestniczyć w posiedzeniach wybranych grup.

3.5. Produkty sprzedawane w internecie

Handel elektroniczny rozwija się bardzo szybko i stanowi nowe wyzwanie dla organów nadzoru rynku. Konsultacje społeczne w sprawie przeglądu dyrektywy w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów wykazały, że działania z zakresu nadzoru rynku w odniesieniu do produktów wprowadzanych do obrotu w internecie odbywają się w sposób dość przypadkowy, fragmentaryczny i nieskoordynowany¹¹.

W rezultacie poziom ochrony oraz prawne wsparcie konsumentów i innych użytkowników przed zagrożeniem stwarzanym przez produkty niebezpieczne sprzedawane w internecie pozostaje w tyle w porównaniu z poziomem ochrony w odniesieniu do innych kanałów dystrybucji. Konsumenti często kupują produkty w internecie i napotykają problemy, jeżeli produkt jest niebezpieczny lub nie spełnia obowiązujących wymagań. Niebezpieczne produkty, które zostały wycofane i wyeliminowane z rynku UE, mogą nadal być dostępne dla użytkowników końcowych za pośrednictwem internetu.

Działanie 12: Produkty sprzedawane w internecie

Komisja zamierza:

- zbadać sposoby działania sklepów internetowych oferujących produkty konsumenckie, w tym lokalizację dużych podmiotów zajmujących się handlem elektronicznym, składów i tras dostaw e-handlu, w szczególności jeżeli produkty są rozprowadzane do konsumentów końcowych bezpośrednio z państw trzecich, oraz rolę i znaczenie MŚP w łańcuchu dostaw handlu elektronicznego;*
- ustanowić razem z państwami członkowskimi wspólną interpretację sposobów prowadzenia nadzoru w Unii Europejskiej w odniesieniu do produktów sprzedawanych przez Internet oraz wspólne podejście w tym zakresie, a także sformułować wytyczne w sprawie egzekwowania przepisów dotyczących produktów sprzedawanych przez internet, zwłaszcza w sytuacjach transgranicznych, które wymagają współpracy między organami różnych państw członkowskich lub państw trzecich;*
- zbierać informacje od organów ścigania i agencji państw członkowskich na temat takich działań w zakresie egzekwowania prawa;*
- edukować konsumentów i określać rolę oraz zakresy odpowiedzialności zainteresowanych stron (właściwych organów, podmiotów gospodarczych i konsumentów) w postaci krótkich, prostych i jasnych przekazów publicznych.*

3.6. Stały europejski dialog z zainteresowanymi stronami

Nadzór rynku dotyczy wszystkich podmiotów w łańcuchu dostaw oraz wymaga dopływu informacji od organizacji konsumenckich i organizacji skupiających przedsiębiorstwa, zwłaszcza małe i średnie (MŚP), na temat ich problemów i obaw. MŚP odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu europejskiej gospodarki. Jednakże obciążenie administracyjne związane

¹¹ Według konsultacji społecznych (przeprowadzonych w lecie 2010 r.) tylko połowa organów krajowych w szczególności sposób objęła monitorowaniem produkty sprzedawane przez internet w określonym czasie w ciągu ostatnich trzech lat. Znaczna większość tych krajowych organów nadzoru rynku, które prowadziły monitorowanie produktów sprzedawanych przez internet, miała trudności z podaniem liczby skontrolowanych stron, liczby produktów objętych monitorowaniem lub liczby produktów, z których pobrano próbki do dalszych badań.

z kontrolami w ramach nadzoru rynku jest stosunkowo bardziej uciążliwe dla MŚP niż dla dużych przedsiębiorstw.

W ramach obecnie obowiązujących w UE przepisów przedsiębiorstwa muszą podjąć działania, jeżeli wiedzą lub powinny wiedzieć, iż ich produkty stwarzają zagrożenie. Są one zobowiązane do poinformowania organów krajowych, które korzystają z systemu RAPEX, tak aby wszystkie państwa członkowskie zostały powiadomione i podjęły na swoich terytoriach właściwe działania. Jednakże europejskie organizacje reprezentujące interesy konsumentów, MŚP i innych podmiotów gospodarczych nie są jeszcze systemowo włączane w europejskie wysiłki na rzecz poprawy nadzoru rynku. Powinno to ulec zmianie.

Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie nadzoru rynku przewiduje aktywną rolę europejskich przedsiębiorstw i organizacji konsumenckich w Forum Europejskiego Nadzoru Rynku. Do tego czasu przydatne dla nadzoru rynku może być ściślejsze ich zaangażowanie w prace służące określeniu problemów, wyszczególnieniu kategorii produktów, które wymagają większej uwagi, oraz znalezieniu skutecznych rozwiązań.

Działanie 13: Aktywne zaangażowanie europejskich organizacji reprezentujących konsumentów, MŚP i inne podmioty gospodarcze

Dialog i współpraca z organizacjami reprezentującymi konsumentów, MŚP i inne podmioty gospodarcze. Znają one produkty i zagrożenia, które mogą one stanowić dla użytkowników. Komisja ulepszy kanały przekazywania informacji zwrotnych i źródłowych oraz sugestii dotyczących nadzoru rynku w Unii i wdrażania planu wieloletniego. Pomoże to określić nowe potrzeby w odniesieniu do nadzoru rynku i powinno odnieść się do obaw konsumentów, MŚP i innych przedsiębiorstw. Organy nadzoru rynku, a także, w stosownych przypadkach, ich odpowiedniki w państwach trzecich mogą zostać uwzględnione.

4. POPRAWA NADZORU NAD ŁAŃCUCHEM DOSTAW

Za nadzór rynku odpowiedzialne są właściwe krajowe organy nadzoru rynku. Jednakże wszystkie strony uczestniczące w łańcuchu dostaw, w tym przedsiębiorstwa i konsumenci, mają ważną rolę do odegrania. Ponadto jest oczywiste, że na ogólnounijnym rynku istnieje ciągła potrzeba wzmacniania współpracy i koordynacji transgranicznej z zainteresowanymi stronami.

4.1. Skupienie uwagi na łańcuchu dostaw

Rozwój jednolitego rynku, rosnąca liczba rodzajów produktów, pogłębiająca się złożoność techniczna produktów i związane z tym zacieranie się granic pomiędzy poszczególnymi kategoriami produktów, wymuszają na nadzorze europejskiego jednolitego rynku produktowego wypracowanie systemu, który będzie bardziej nakierowany na różne podmioty gospodarcze w łańcuchu dostaw. Ponadto podmioty w łańcuchu dostaw zmieniają się i podlegają ewolucji, a zakresy ich odpowiedzialności wobec kontroli zgodności z wymogami i bezpieczeństwa ich produktów często nie są jasno określone.

Działanie 14: Poprawa identyfikowalności produktów

Komisja przyspieszy swoją pracę na rzecz poprawy identyfikowalności produktu w łańcuchu dostaw. Dokona też oceny zaleceń grupy ekspertów ds. identyfikowalności produktu w celu poprawy jakości i dostępności informacji o identyfikowalności w łańcuchu dostaw. Po

konsultacji z państwami członkowskimi Komisja przedstawi uaktualnione wytyczne uwzględniające specyficzne potrzeby i interesy MŚP.

Działanie 15: Programy w zakresie zgodności realizowane przez organy nadzoru rynku

Komisja zbada możliwość stworzenia programów w zakresie zgodności realizowanych przez organy nadzoru rynku i włączenia ich do istniejących systemów ułatwień handlowych takich jak „upoważniony przedsiębiorca”.

4.2. Dalsze perspektywy dotyczące innych kategorii produktów

Tradycyjny podział produktów w Unii obejmuje kategorie produktów konsumenckich i produktów dla profesjonalistów oraz produktów zharmonizowanych lub niezharmonizowanych. Podczas gdy wiele aspektów bezpieczeństwa produktów konsumenckich i produktów dla profesjonalistów zostało zharmonizowanych przez prawodawstwo unijne, wymogi bezpieczeństwa dotyczące produktów konsumenckich, które nie zostały jeszcze objęte harmonizacją, ulegną dalszemu wzmocnieniu w wyniku wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa produktów konsumenckich. Jednak pewna liczba niezharmonizowanych produktów dla profesjonalistów nie podlega europejskim przepisom dotyczącym bezpieczeństwa ani innym zasadniczym wymaganiom. Brak zasad dotyczących tych produktów komplikuje europejskie działania związane z nadzorem rynku.

Działanie 16: Niezharmonizowane produkty dla profesjonalistów – badania dotyczące kwestii bezpieczeństwa

Komisja szczegółowo zbada kwestie bezpieczeństwa niezharmonizowanych produktów dla profesjonalistów, tj. produktów, które nie podlegają europejskim przepisom w zakresie bezpieczeństwa ani innym zasadniczym wymaganiom, oraz związane z tym trudności dla organów nadzoru rynku.

5. CORAZ LICZNIEJSZE I SKUTECZNIEJSZE KONTROLE PRODUKTÓW WPROWADZANYCH DO UNII

Należy odpowiednio wdrażać kontrole produktów wprowadzanych na rynek UE, włącznie z możliwością unieszkodliwienia lub zniszczenia towarów niebezpiecznych. Kontrole na granicach należy organizować i przeprowadzać w taki sam sposób, jak na terytorium UE, ponieważ kontrole przeprowadzone w miejscu pierwszego wprowadzenia lub podczas zgłaszania towarów do dopuszczenia do swobodnego obrotu zapobiegają rozprzestrzenianiu się niebezpiecznych produktów na rynku UE. W każdym przypadku, gdy odbywa się kontrola, należy zapewnić wysoki poziom ochrony i bezpieczeństwa.

Kontrola produktów wytworzonych w państwach trzecich naraża szczególne problemy związane z egzekwowaniem przepisów wynikające z ogromnej ilości i różnorodności przywożonych towarów. Problemy te wskazują na potrzebę właściwej współpracy między organami celnymi i odpowiedzialnymi organami nadzoru rynku państw członkowskich. Organy celne mogą typować ryzykowne przesyłki oraz przeprowadzać kontrole dokumentów i kontrole bezpośrednie przed dopuszczeniem do swobodnego obrotu na rynku UE w celu wykrycia towarów potencjalnie niebezpiecznych lub niespełniających wymagań, lecz ostateczną decyzję w sprawie bezpieczeństwa i zgodności towarów podejmują organy nadzoru rynku.

5.1. Wdrożenie wytycznych w sprawie kontroli przywozu w zakresie bezpieczeństwa i zgodności produktów oraz dalszej poprawy koordynacji i współpracy

Kontrole produktów wprowadzanych na rynek UE wymagają zaangażowania organów celnych, jedynej służby, która posiada pełny obraz sytuacji w zakresie przepływów handlowych przekraczających zewnętrzne granice UE. W celu zapewnienia wiedzy niezbędnej organom i w celu ułatwienia wykonywania rozporządzenia (WE) nr 765/2008 Komisja, wspólnie z państwami członkowskimi, wydała w czerwcu 2011 r. „Wytyczne dotyczące kontroli przywozu w zakresie bezpieczeństwa i zgodności produktów”. Wytyczne mają być instrumentem pomocniczym służącym organom celnym do przeprowadzania kontroli w zakresie bezpieczeństwa i zgodności produktów oraz poprawiającym współpracę między organami celnymi i organami nadzoru rynku. Planowane działania obejmują gromadzenie danych na temat wyników kontroli i wspólne działania w zakresie egzekwowania prawa.

Działanie 17: Wsparcie wdrażania wytycznych w państwach członkowskich

Zespół ekspertów z Komisji i państw członkowskich odwiedzi w 2015 r. wszystkie państwa członkowskie. Wizyty te mają na celu ułatwienie wdrożenia wytycznych przez organy celne oraz organy nadzoru rynku. Umożliwią one również organom celnym dokonanie przeglądu celów i organizacji nadzoru rynku na szczeblu krajowym oraz UE ze szczególnym naciskiem na sposób traktowania MŚP.

Działanie 18: Poprawa skuteczności granicznych kontroli bezpieczeństwa i zgodności

W ramach powołanej przez Komisję grupy roboczej ekspertów „Cła 2013” zapewnione zostanie dalsze wsparcie koordynacji, wspólnych działań, dobrej współpracy oraz wymiany informacji w celu zwiększenia skuteczności granicznych kontroli bezpieczeństwa i zgodności. Powinno to zapewnić przy bardziej ograniczonych nakładach lepsze wyniki, do których wszystkie podmioty mogą mieć zaufanie. Przyczyni się również do zapewnienia spójności i skutecznego wdrażania i egzekwowania przepisów UE.

Działanie 19: Identyfikacja różnic w zakresie kontroli bezpieczeństwa i zgodności produktów wprowadzanych do Unii

Organizacja i techniczne wsparcie kontroli bezpieczeństwa i zgodności produktów w miejscach wprowadzenia do Unii mogą się różnić, między innymi ze względu na różnice w wielkości dostaw i rodzajach handlu. Komisja sprawdzi i przeanalizuje sytuację.

5.2. Wspólne podejście do zagrożeń w ramach kontroli celnych w zakresie bezpieczeństwa i zgodności produktów

Właściwe zarządzanie ryzykiem jest warunkiem wstępnym istnienia skutecznej kontroli przywozu. Zostało to podkreślone w komunikacie Komisji dotyczącym zarządzania ryzykiem celnym i bezpieczeństwa łańcucha dystrybucji¹², który obejmuje również aspekty kontroli związanych z wymaganiami dotyczącymi bezpieczeństwa i zgodności produktu.

Organy celne i organy nadzoru rynku będą ściślej współpracowały w celu opracowania wspólnych kryteriów ryzyka i szczególnych profili ryzyka; określą także źródło i sposób

¹² COM(2012) 793 final.

uzyskania informacji, które umożliwiłyby organom celnym lepsze typowanie przesyłek stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa.

Działanie 20: Opracowanie wspólnego podejścia do zagrożeń w ramach kontroli celnych w zakresie bezpieczeństwa i zgodności produktów

Komisja wraz z państwami członkowskimi ustanowi wspólne podejście do zarządzania ryzykiem w punkcie przywozu.

6. WNIOSEK I KOLEJNE KROKI

Oprócz ustalenia priorytetów na najbliższe trzy lata Komisja rozważa już kroki, które należy podjąć po 2015 r. Należy przeorientować i wzmocnić jednolity rynek oraz nadzór rynku, tak by służyły realizacji celów strategii „Europa 2020”, która określa cele na następnych 10 lat. Nadzór rynku przyczynia się do osiągnięcia celów ochrony zdrowia i bezpieczeństwa oraz wyeliminowania nieuczciwej konkurencji.

Do końca 2015 r. Komisja zbada potrzebę zapoczątkowania nowego wieloletniego planu nadzoru rynku, który mógłby czerpać inspirację i korzystać z doświadczeń powstałych dzięki realizacji programów UE dla konsumentów i służb celnych. Komisja będzie również zasięgać opinii wszystkich zainteresowanych stron o kolejnych planowanych krokach.

Obywatele i przedsiębiorstwa nie będą w stanie w pełni czerpać korzyści z unijnych zasad odnoszących się do produktów przemysłowych i konsumenckich, jeśli wdrażanie tego wieloletniego planu będzie jedynym środkiem działania. Ten program działania jest tylko pierwszym z serii zabiegów podejmowanych w celu wzmocnienia nadzoru rynku w Unii. Ale plan ten jest ważnym krokiem w dobrym kierunku, jeśli chodzi o nadzór nad rynkiem unijnym.

W związku z tym Komisja:

- zwraca się do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z prośbą o poparcie niniejszego planu;
- będzie współpracować z państwami członkowskimi oraz zainteresowanymi stronami, aby ułatwić szybkie wdrożenie planu;
- wzywa wszystkie zainteresowane organy krajowe, w tym organy celne i zainteresowane strony, do zapewnienia terminowej realizacji niniejszego planu.